

Bruxelles, 16. veljače 2022.
(OR. en)

6321/22

ESPACE 13
RECH 91
COMPET 102
IND 44
EU-GNSS 7
TRANS 87
AVIATION 32
MAR 26
TELECOM 60
MI 119
CSC 46
CSCGNSS 2
CFSP/PESC 173
CSDP/PSDC 73

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	23. veljače 2022.
Za:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	JOIN(2022) 4 final
Predmet:	ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Pristup EU-a upravljanju svemirskim prometom EU-ov doprinos globalnom pitanju

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument JOIN(2022) 4 final.

Priloženo: JOIN(2022) 4 final

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Strasbourg, 15.2.2022.
JOIN(2022) 4 final

ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**Pristup EU-a upravljanju svemirskim prometom
EU-ov doprinos globalnom pitanju**

1. UVOD

Zbog sve veće količine svemirskog otpada i eksponencijalnog rasta svemirskog prometa svemir postaje sve zagušeniji, što ugrožava održivost i sigurnost svemirske infrastrukture i operacija. Taj dosad nezabilježen broj objekata stvarna je i konkretna opasnost koja utječe na rutinske operacije u orbiti svakog dana i **predstavlja izravnu prijetnju sigurnosti i zaštiti prometa u orbiti te održivosti svemira**. Nalazimo se na prekretnici: ako ne pronađemo način da upravljamo svemirskim prometom, naše prijašnje i sadašnje aktivnosti u svemiru ugroziti će sigurnost, zaštitu i održivost svemira, a time i mogućnost da se u budućnosti oslanjamo na svemir kao sredstvo za pružanje ključnih usluga za dobrobit čovječanstva.

Bliski susreti među objektima u niskoj Zemljinoj orbiti (LEO) postaju sve češći kako se broj satelita povećava zbog sve veće prisutnosti megakonstelacija. U posljednje vrijeme porastao je broj incidenata koji su mogli imati katastrofalne ishode. Rizik od mogućih budućih incidenata eksponencijalno se povećava već zbog samog broja svemirskih objekata, i onih koji se mogu pratiti i onih koji se ne mogu pratiti, i brzine svemirskih operacija. **Potencijalne neželjene posljedice toga su da neke orbite mogu postati desetljećima neupotrebljive, što bi značilo izravno ozbiljno ugrožavanje svemirskih operacija ili njihov neuspjeh**. S obzirom na sve veću ovisnost o svemirskim podacima i uslugama, potonje podrazumijeva visoku razinu strateškog rizika i potencijalne poremećaje i prekide ključnih usluga, npr. komunikacija, civilne zaštite i hitnih intervencija. Ako bi se, npr., prekinulo ili ozbiljno ugrozilo pružanje globalnih podataka i usluga EU-a povezanih s određivanjem položaja, navigacijom i određivanjem vremena (PNT) te promatranjem Zemlje, to bi izravno utjecalo na zaštitu, sigurnost, gospodarstvo i dobrobit europskih građana, čime bi se ograničila naša sloboda djelovanja.

U kontekstu sve većeg natjecanja za korištenjem svemirskog okruženja, upravljanje svemirskim prometom (STM) pridonijet će **sigurnosnim i obrambenim dimenzijama** EU-a u svemiru. Svemirske usluge ključne su za obrambenu i civilnu sposobnost. Zbog svoje strateške prirode svemirska sredstva postaju meta različitih vrsta prijetnji. Prekid njihova rada ozbiljno bi utjecao na obrambene sposobnosti EU-a i njegovih država članica. Ako se smanji rizik od sudara u orbiti, povećat će se otpornost svemirske infrastrukture, uključujući satelita koji služe za obrambene i sigurnosne aplikacije. Od ključne je važnosti stoga izgraditi autonomne kapacitete EU-a za nadzor i praćenje u svemiru koji će poslužiti za potporu STM-u, no oni ujedno trebaju biti interoperabilni s našim glavnim partnerima. Globalni rad u području STM-a pridonio bi transparentnosti i izgradnji povjerenja općenito te pomogao u izbjegavanju nesporazuma i smirivanju napetosti u slučaju incidenata.

Budući da je orbitalno okruženje globalni zajednički resurs, svjetski svemirski operateri u nekoj mjeri ovise jedni o drugima. Stoga je za uspostavu STM-a potrebno da svi akteri koji organiziraju svemirska putovanja pristanu na sudjelovanje.

EU je važan međunarodni akter u području svemirskih putovanja s vlastitom europskom svemirskom politikom i svemirskim programom, koji uključuje komponente za određivanje položaja, navigaciju i određivanje vremena (PNT) te za promatranje Zemlje. EU stoga ima legitiman interes i obvezu aktivno pridonositi globalnoj raspravi i zauzeti jasan stav u oblikovanju potrebnih mjera za upravljanje svemirskim prometom. **EU već promiče multilateralan pristup kako bi se osiguralo očuvanje dugoročne sigurnosti i održivosti**

aktivnosti u svemiru s ciljem smanjenja prijetnji i rizika za sve svemirske sustave. EU desetljećima sudjeluje u očuvanju sigurnog, održivog, stabilnog i zaštićenog svemira te nastavlja pokazivati svoju predanost miroljubivom korištenju svemira.

U nizu političkih dokumenata na visokoj razini u kojima se poziva na djelovanje¹ Vijeće, Komisija i visoki predstavnik prepoznali su potrebu za definiranjem pristupa EU-a STM-u koji će poslužiti kako bi se odgovorilo na te složene, globalne probleme za sigurnost i održivost svemirskih operacija.

Budući da međunarodni regulatorni okvir ne postoji, nekoliko javnih i privatnih inicijativa nastoji pronaći rješenja za sigurnost svemirskih operacija. U utrci za uspostavu sigurnog okruženja u svemiru kako bi se zajamčila sigurnost na Zemlji **EU mora djelovati odmah, brzo, zajednički i odlučno.**

Cilj je ove Zajedničke komunikacije definirati konkretan pristup EU-a STM-u radi sigurnog, održivog i zaštićenog iskorištavanja svemira, uz očuvanje interesa EU-a i potpuno poštovanje nadležnosti EU-a i njegovih država članica.

2. NUŽNOST PRISTUPA STM-U NA RAZINI EU-A

EU nužno mora krenuti u oblikovanje politika i poduzimanje mjera u području STM-a. Budući da tu ne postoje međunarodne norme ni standardi, ta se nužnost temelji na nekim osnovnim pitanjima: koje su granice tog brzo razvijajućeg područja javne politike, glavni razlozi zbog kojih je potrebno nešto poduzeti i na koje načine EU može odgovoriti na potrebe ove globalne teme.

2.1. Definicija STM-a

Prvo pitanje na kojem treba raditi jest **nepostojanje konsenzusa o međunarodno dogovorenoj, jasnoj definiciji** STM-a i njegovih primarnih ciljeva². Iako se sporazumna definicija pojma tek treba donijeti na međunarodnoj razini, zaštita svemirske infrastrukture i dugoročno jamstvo sigurnog i održivog korištenja svemira ne mogu čekati na to zbog sve većeg broja aktera i objekata u svemiru.

Na temelju iscrpne studije definicija i pristupa³ i kako bi se ostvario napredak na razini EU-a, u ovoj se Komunikaciji **STM definira kao sredstva i pravila za pristup svemiru, provođenje aktivnosti u svemiru i povratak iz njega na siguran i održiv način.**

STM se odnosi na:

- a) aktivnosti povezane sa svijesti o situaciji u svemiru (SSA), uključujući nadzor i praćenje u svemiru (SST);

¹ Komisija je 22. veljače 2021. donijela Akcijski plan o sinergijama između civilne, obrambene i svemirske industrije, u kojem je najavljeno pokretanje pojačanog dijaloga i rada na razvoju vodećeg projekta za STM. U zaključcima Vijeća za konkurentnost iz svibnja 2021. pod naslovom „Novi svemir u službi građana” istaknuta je „važnost razvoja pristupa upravljanju svemirskim prometom za Europu u budućnosti i usmjeravanja globalnih standarda”. U procesu Strateškog kompasa, o kojem se trenutno raspravlja u Vijeću, prepoznaje se važnost razvoja pristupa EU-a STM-u kao korisnog doprinosa ciljevima zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU-a.

² U nekoliko političkih, akademskih i međunarodnih foruma predložene su različite definicije. Istodobno se složenost definiranja STM-a povećala zbog pojavljivanja novih koncepata kao što su sigurnost svemirskog prometa (STS), koordinacija svemirskog prometa (STC) i, nedavno, koordinacija i upravljanje svemirskim prometom (STCM).

³ Pilot-projekt o upravljanju svemirskim prometom – Rast važnosti upravljanja svemirskim prometom (STM).

- b) smanjenje i sanaciju orbitalnog otpada;
- c) upravljanje svemirskim orbitama i radiofrekvencijskim spektrom;
- d) cijeli životni ciklus svemirskih operacija, uključujući fazu lansiranja, operacije svemirskih letjelica u orbiti i operacije izlaska iz orbite na kraju životnog vijeka;
- e) fazu povratka svemirskih letjelica u zračni prostor (kontroliranog i nekontroliranog).

To je **promjenjiva, radna definicija** koja bi se mogla dalje razrađivati tijekom budućih rasprava o STM-u na razini EU-a i na međunarodnoj razini kako bi se u njoj opisale i dopunile različite faze navedenih aktivnosti.

2.2. Očita potreba za djelovanjem

Nakon 50 godina komercijalne korištenja svemirskih sustava **sve je jasnije** da postoji potreba za pristupom EU-a STM-u. Ta potreba proizlazi iz četiri uzastopna razvoja u svemirskom sektoru. Ti **pokretači**, među kojima su zagušenje i sve više sve raznolikijih aktera u svemiru, čine STM neophodnim i zahtijevaju globalan politički odgovor.

Prvi od njih je to što se **gospodarski aspekti svemira mijenjaju s početkom doba „novog svemira”**⁴. Troškovi slanja satelita u svemir stalno padaju, prvenstveno zbog korištenja raketa-nosača za višekratnu upotrebu i razvoja mikroraketa-nosača. Istodobno zbog razvoja malih satelita pada i cijena prijevoza korisnog tereta u svemir. To je privuklo poduzetnički kapital jer raste potencijalni povrat na ulaganja.

Posljedica promjena gospodarskog okruženja svemirskih aktivnosti je **znatno povećanje broja satelita u orbiti**, posebno zbog pojave takozvanih megakonstelacija. Od početka svemirske utrke u orbitu je u otprilike 6 000 lansiranja poslano 11 800 satelita, od kojih je trenutačno u funkciji 4 550⁵. Procjenjuje se da će u sljedećih deset godina biti lansirano više od 20 000 novih satelita⁶. Taj sve veći broj satelita povećava složenost svemirskih operacija i čini nemogućim da operacije svemirskih letjelica budu sigurne ako se ne vodi računa o drugim svemirskim letjelicama.

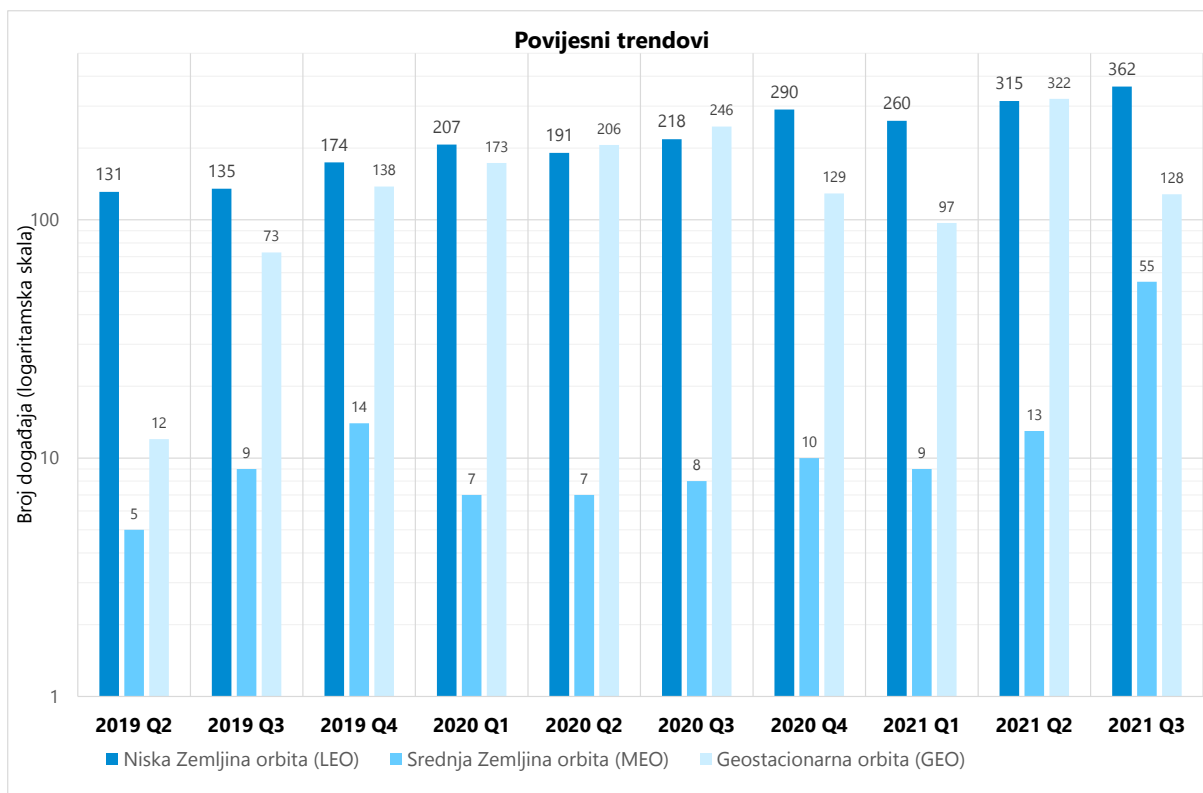
Drugi je faktor povećavanje **količine otpada i rizika od sudara** (vidjeti tablicu 1.) zbog porasta broja satelita i intenziviranja svemirskog prometa. Danas se u Zemljinoj orbiti već nalazi približno 128 milijuna komada otpada koji su manji od 1 cm i oko 900 000 komada otpada veličine od 1 do 10 cm. Trenutačni broj velikih komada otpada (definiranih kao komad otpada koji nije manji od 10 cm) iznosi 34 000⁷.

⁴ Definicija „novog svemira”: privatna poduzeća, MSP-ovi i novoosnovana poduzeća koji razvijaju nove svemirske tehnologije i aplikacije.

⁵ Izvor: Eurospace. U 2017., 2018. i 2019. svake je godine lansirano više od 470 svemirskih letjelica, a od 2000. do 2013. u prosjeku je lansirano samo 110 svemirskih letjelica godišnje.

⁶ Indikativan popis: SpaceX-ov Starlink, Amazonov Kuiper, One Web, Boeingovi sateliti u V-pojasu, Icyeye, Kepler, Telesatovi sateliti u niskoj Zemljinoj orbiti, Spire, Theia itd.

⁷ Izvor: Europska svemirska agencija (ESA).

Tablica 1.: Dogadaji = rizik ili visok rizik od sudara između dva svemirska objekta koje je otkrio SST EU-a.

Treće je sve veće natjecanje u uzimanju prava na korištenje svemira, **što ugrožava sigurnost i otpornost** svemirskih sredstava EU-a i država članica i ističe hitnu potrebu za međunarodnim raspravama kako bi državni i nedržavni akteri dogovorili i primjenjivali norme odgovornog ponašanja u svemiru. Tu posebno treba istaknuti nisku Zemljinu orbitu (LEO), područje oko Zemlje koje obuhvaća sve orbite do visine od 2 000 km, u kojem se među ostalim nalaze Međunarodna svemirska stanica i tisuće drugih satelita, koja se zbog svemirskog otpada i mrtvih svemirskih letjelica što se orbitama kreću vrlo velikim brzinama ubrzano pretvara u opasno područje. Sve stvarniji rizik za vođenje operacija u niskoj Zemljinoj orbiti postaje lančana reakcija, situacija u kojoj svaki sudar povećava vjerojatnost dodatnih sudara.⁸

Četvrto je činjenica da trenutačno, dok se te tri prethodno opisane međusobno povezane stvari događaju, postoje **vrlo ograničeni globalni „prometni propisi” o ponašanju u svemiru**. Iako se na razini Ujedinjenih naroda (UN) mnogo postiglo⁹, razvoj sveobuhvatnog pristupa na međunarodnoj razini nailazi na znatne diplomatske i političke prepreke, zbog kojih bi trebalo još hitnije djelovati.

S obzirom na sve opisane razvoje i stanje, postoji snažna potreba za djelovanjem EU-a i razvojem pristupa EU-a STM-u.

⁸ Lančana reakcija u kojoj svaki sudar stvara svemirski otpad.

⁹ COPUOS je 2018. sastavio 21 smjernicu za dugoročnu održivost aktivnosti u svemiru.

2.3. Potreba za zajedničkim djelovanjem

Budući da je svemir globalan i da **nije ograničen nacionalnim granicama**, sposobnost jedne zemlje da drugoj nametne svoje pravne obveze u području svemira je ograničena. Unatoč tome, velike države koje organiziraju svemirska putovanja mogle bi pristupiti rješavanju problema STM-a donošenjem nacionalnih smjernica, kao što je učinio SAD kad je 2018. donio Direktivu o svemirskoj politici ³¹⁰.

Ako države članice i EU žele zaštititi svoja svemirska sredstva, nužno je raditi na zajedničkom pristupu uz sudjelovanje svih dionika EU-a. Time će se povećati otpornost EU-a jer će se izbjeći tehnološku ovisnost, osigurati strateška autonomija razvojem kapaciteta EU-a i zajamčiti suradnja s partnerima, prvenstveno tako što će svatko preuzeti dio posla.

EU je u dobrom položaju za poduzimanje mjera jer može utvrđivati potrebe, skupljati zahtjeve, objedinjavati stajališta dionika, iskorištavati tehnologiju i koordinirati vanjski angažman. Pristup EU-a STM-u temeljit će se na četiri područja na kojima će se raditi istovremeno: 1) procjenjivanje zahtjeva i učinaka STM-a za EU, 2) jačanje operativnih sposobnosti EU-a za potporu STM-u, 3) poticanje regulatornih aspekata STM-a i 4) promicanje pristupa EU-a STM-u na međunarodnoj razini.

3. PROCJENJIVANJE ZAHTJEVA I UČINAKA STM-A ZA EU

EU mora jasno razumjeti kako **zahtjevi i mogući učinci razvoja STM-a** utječu na različite europske dionike. Osim kapaciteta za objedinjavanje potreba i utvrđivanje zahtjeva, to podrazumijeva mobilizaciju različitih dionika u civilnim i vojnim zajednicama i konvergenciju na zajedničkoj razini.

Komisija i visoki predstavnik, u okviru svojih nadležnosti, organizirat će **postupak savjetovanja i rasprave sa svim relevantnim dionicima EU-a** kako bi se procijenilo potrebe i učinak STM-a na različita područja politika EU-a. Jedan od primjera je područje prometa, posebno zračnog prometa u kojem je potrebno da upravljanje svemirskim prometom i upravljanje zračnim prometom bude međusobno dosljedno kako bi se zajamčilo sigurnost, zaštitu i održive performanse zračnog prometa zbog sve većeg prometa iz svemira i u svemir i zbog nekontroliranog otpada koji ponovno ulazi u zračni prostor. Stoga bi trebalo poticati suradnju između različitih aktera i nadležnih tijela. U tu će se svrhu uspostaviti **uključiv i transparentan mehanizam savjetovanja** kojim će se prikupljati stajališta uključenih dionika. Redoviti dijalog o STM-u bavit će se, među ostalim, specifičnim potrebama europskog svemirskog ekosustava.

Pristup EU-a STM-u temelji se na načelu civilnog STM-a pod civilnim nadzorom, ali bi trebao **uzeti u obzir i posebne potrebe obrane i sigurnosti** kao sastavnih elemenata zajedničke strateške kulture u području svemira. Obrambeni zahtjevi i ograničenja za STM mogli bi se odnositi na operacije vojnih satelita i vojnih korisnih tereta ili na operacije civilnih usluga i satelita koji imaju vojne korisnike, kao što je javna regulirana usluga (PRS) Galilea. Vojska bi također mogla imati zahtjeve povezane s posebnim područjima rada kao što su misije i operacije zajedničke sigurnosne i obrambene politike.

¹⁰ <https://trumpwhitehouse.archives.gov/presidential-actions/space-policy-directive-3-national-space-traffic-management-policy/>

Komisija i visoki predstavnik prikupljat će civilne i vojne potrebe te analizirati učinke STM-a u različitim područjima politika Unije. To će obavljati uz potporu Europske obrambene agencije (EDA), koja konsolidira posebne vojne potrebe o kojima je riječ te djeluje kao vojno sučelje za STM.

1. mjera:

Do sredine 2022. Komisija i visoki predstavnik uspostaviti će mehanizam savjetovanja sa svim relevantnim dionicima EU-a. Time će najkasnije početkom 2023. biti prikupljeni civilni i vojni zahtjevi za pristup EU-a STM-u te će se održavati redovit dijalog o kretanjima povezanim sa STM-om kojim će se obuhvatiti i civilne i vojne potrebe. U okviru tog mehanizma EDA će surađivati s državama članicama na konsolidaciji vojnih potreba.

4. JAČANJE OPERATIVNIH SPOSOBNOSTI EU-A ZA POTPORU STM-U

Za obavljanje aktivnosti STM-a potrebno je imati kapacitet za kontinuirano promatranje svemirskog prometa. **Nadzor i praćenje u svemiru (SST) EU-a je operativni stup pristupa EU-a STM-u.** Konzorcij za SST EU-a¹¹ pruža podatke, informacije i usluge povezane s nadzorom i praćenjem svemirskih objekata u Zemljinoj orbiti. Zamijenit će ga partnerstvo EU-a za SST u skladu s Uredbom o uspostavi Svemirskog programa Unije („Uredba o svemiru”)¹². To novo partnerstvo uključivat će više država članica voljnih za sudjelovanje te će pružati dodatne usluge europskim i međunarodnim korisnicima¹³.

4.1. Prema EU-ovu autonomnom nadzoru i praćenju svemirskih objekata

Rad Konzorcija za SST EU-a od 2014. postavio je temelje za razvoj **učinkovite i pouzdane zaštite svemirskih sredstava EU-a, prvenstveno satelita Svemirskog programa Europske unije, njezinih država članica i drugih svemirskih operatera** koji su se registrirali za tu uslugu.

SST EU-a danas pruža usluge izbjegavanja sudara¹⁴ za više od 260 satelita u niskoj Zemljinoj orbiti, srednjoj Zemljinoj orbiti i geostacionarnoj orbiti. Pri tome se služi civilnim i vojnim sredstvima država članica koja ostaju pod kontrolom država članica i EU-a, kako je predviđeno u Uredbi o svemiru. SST EU-a, dio komponente nadzora i praćenja u svemiru Svemirskog programu EU-a, je **ključni operativni kapacitet** za budući STM EU-a te podupire i druge politike EU-a za koje je potrebno autonomno donošenje odluka¹⁵.

Da bi pristupio rješavanju problema u području STM-a, EU mora dodatno razviti svoje kapacitete za SST do dostatne razine autonomije, uzimajući u obzir neprekidni rad država članica, među ostalim u okviru Europskog fonda za obranu (EDF). Za to je potrebno:

¹¹ Konzorcij za SST EU-a osnovan je Odlukom 541/2014/EU. Riječ je o subjektu koji pruža usluge SST-a EU-a. Sastoji se od sedam država članica, Francuske, Njemačke, Italije, Poljske, Portugala, Rumunjske i Španjolske.

¹² Uredba (EU) 2021/696 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi Svemirskog programa Unije i osnivanju Agencije Europske unije za svemirski program te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013 i (EU) br. 377/2014 i Odluke br. 541/2014/EU (SL L 170, 12.5.2021., str. 69.–148.).

¹³ U Uredbi o svemiru predviđen je proračun od 200 milijuna EUR za SST.

¹⁴ U članku 55. stavku 1. točki (a) Uredbe o svemiru definicija usluge izbjegavanja sudara koju pruža SST EU-a glasi: procjena rizika od sudara svemirskih letjelica ili svemirskih letjelica i svemirskog otpada te potencijalno generiranje upozorenja za izbjegavanje sudara tijekom sljedećih faza misija svemirskih letjelica: lansiranja, ulaska u orbitu, dizanja u orbitu, rada u orbiti te zbrinjavanja.

¹⁵ Na primjer, civilna zaštita u slučaju riskantnog povratka svemirskih objekata u atmosferu te ZVSP/ZSOP, kako je navedeno u Strateškom kompasu.

- *poboljšati učinkovitost usluga SST-a EU-a i razviti dodatne usluge SST-a* – potrebno je poboljšati učinkovitost operativnih sposobnosti kako bi se mogli nositi s budućim operativnim pitanjima u području STM-a; potrebno je razviti nove usluge kako bi se EU pripremio za operativna pitanja u području STM-a;
- *iskoristiti nove tehnologije* – već se primjenjuju nove tehnologije; međutim, potrebno je proširivati njihovu primjenu na temelju predviđanja novih pitanja koja donosi STM;
- *uključiti industrijski ekosustav EU-a* – industrija EU-a već pridonosi SST-u EU-a; međutim, njezin bi se potencijal mogao dodatno iskoristiti s obzirom na MSP-ove i novoosnovana poduzeća na temelju javnih usluga koje pruža SST EU-a.

4.2. Poboljšanje i proširenje usluga SST-a EU-a

SST EU-a pruža usluge koje se uglavnom temelje na katalogu svemirskih objekata Sjedinjenih Američkih Država (SAD), ali taj katalog sve više dopunjava svojim podacima i nacionalnim katalozima. Glavna je dodana vrijednost SST-a EU-a obavljanje potporne zadaće u slučaju događaja od velikog interesa, npr. prikupljanje ažuriranijih i preciznijih podataka dodjelom zadaća sredstvima SST-a EU-a i obradom podataka.

SAD zasad pruža podatke o svemirskim objektima većima od 10 cm te neprestano poboljšava svoj katalog. Kako bi na temelju raznolikosti izvora povećao svoju otpornost, osigurao svoju stratešku autonomiju i podupirao suradnju s partnerima, posebno u obliku podjele posla, **EU treba poboljšati učinkovitost svojih operativnih sposobnosti SST-a.** U tu svrhu mora osigurati da:

- partnerstvo EU-a za SST provodi potrebne aktivnosti kako bi se mogli otkrivati svi objekti koji nisu manji od 10 cm.
Aktivnosti za razvoj novih sredstava mogle bi npr. uključivati razvoj svemirskih senzora u kontekstu programa za sigurnu povezivost te učinkovitije radarske i teleskopske sustave. Razvoj novih tehnologija i senzora mora na najbolji način iskoristiti sinergije civilnog i obrambenog sektora;
- partnerstvo EU-a za SST ima pristup većem broju sredstava SST-a smještenih izvan kontinentalne Europe.
Sposobnost učinkovitog promatranja svemirskih objekata izravno je povezana sa zemljopisnim položajem sredstava (radara, teleskopa i lasera). Do danas su ta sredstva EU-a uglavnom bila smještena u kontinentalnoj Europi. **U mjeri u kojoj je to moguće, pokrivenost neba trebala bi se povećati sredstvima pod kontrolom EU-a koja se nalaze izvan europskog kontinenta.**

Nadalje, broj lansiranih satelita i dinamika lansiranja brzo rastu, što automatski povećava broj upozorenja povezanih s izbjegavanjem sudara i povratkom u atmosferu. Konzorcij za SST EU-a pruža tri usluge: izbjegavanje sudara (usluga koja operaterima svemirskih letjelica pomaže u upravljanju konjunkcijama njihovih satelita tijekom rutinskih i posebnih operacija), analizu povratka i analizu fragmentacije. Uredbom o svemiru uvode se dvije dodatne usluge: smanjenje i sanacija svemirskog otpada¹⁶.

¹⁶ Cilj je smanjenja svemirskog otpada smanjiti buduće stvaranje svemirskog otpada, a cilj je sanacije svemirskog otpada razviti metode za upravljanje postojećim svemirskim otpadom.

Te nove, dodatne usluge i modernizacija funkcionalnosti postojećih usluga bit će potrebni kako bi se pronašlo rješenje za pitanja koja se otvaraju u svemiru, npr. pojava megakonstelacija. Buduće partnerstvo EU-a za SST trebalo bi, na temelju rada koji je već obavio Konzorcij za SST EU-a, razviti dodatne usluge povezane s pristupom EU-a STM-u. Te bi usluge mogle poslužiti za **potporu radu na smanjivanju svemirskog otpada i dopunu rada na sanaciji i servisiranju u orbiti** povećanjem sigurnosti ključnih operacija, razvojem platformi za komunikaciju i koordinaciju satelitskih operatera registriranih kao korisnika SST-a EU-a te pružanjem potpore za izvanredne situacije i anomalije u orbiti itd.

4.3. Razvoj novih tehnologija za ispunjavanje zahtjeva STM-a

Trebalo bi ubrzati razvoj usluga automatskog izbjegavanja sudara i primjenu umjetne inteligencije i kvantne tehnologije kako bi se moglo nositi s povećanim brojem svemirskih objekata i korisnika SST-a EU-a. EU će se uz to već zbog samog porasta broja operatera morati pobrinuti da se smanji stopa lažnih uzbuna (broj lažnih upozorenja na sudar) kako bi se moglo usredotočiti na najproblematičnije konjunkcije. EU će se za rješavanje tih tehnoloških problema osloniti na aktivnosti istraživanja i razvoja, koje su neophodne za unapređenje kvalitete usluga SST-a.

Za to će biti potrebno **mobilizirati dostupne mogućnosti financiranja na razini Komisije i država članica**, uključujući sinergijsko financiranje ili kombiniranje sredstava EU-a i nacionalnih sredstava. To bi se moglo dopuniti sredstvima Europske svemirske agencije (ESA) za potporu politici EU-a, pod uvjetom da sigurnosni interesi EU-a i njegovih država članica budu zaštićeni.

Osim toga, potrebno je osigurati sinergije između istraživačkih aktivnosti koje se podupiru u okviru programa Obzor Europa¹⁷ i aktivnosti u okviru **Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i Europskog fonda za obranu (EDF)**.

4.4. Optimalno iskorištavanje industrijskog ekosustava EU-a

Industrija EU-a izravno je uključena u razvoj postojećih operativnih sposobnosti SST-a: poduzeća iz EU-a sudjeluju u pozivima na podnošenje ponuda koje objavljuju članovi Konzorcija za SST EU-a. Rezultat toga je da je do **75 % sredstava koje je EU dodijelio Konzorciju za SST EU-a dodijeljeno industriji EU-a**¹⁸. Time je već stvoren europski industrijski ekosustav oko SST-a koji bi trebao biti u mogućnosti doprinijeti pristupu EU-a STM-u.

Potrebno je **osigurati da se sav potencijal industrije EU-a, uključujući „novi svemir”, iskoristi na temelju javnih usluga koje pruža SST EU-a**. Podaci SST-a mogli bi biti stvarna prilika za industriju EU-a. **U Uredbi o svemiru predviđeno je da će se senzorima SST-a EU-a do kraja 2024. izraditi katalog SST-a EU-a**¹⁹. Katalog²⁰ će se temeljiti na radu obavljenom posljednjih godina uspostavom platforme za razmjenu podataka SST-a EU-a

¹⁷ Pojam „Obzor Europa” u ovom se dokumentu odnosi na posebni program za provedbu Obzora Europa i Europski institut za inovacije i tehnologiju; aktivnosti koje se provode u okviru tih programa usmjerene su isključivo na civilne aplikacije.

¹⁸ Preostalih 25 % troše nacionalna tijela koja sudjeluju u samom Konzorciju za SST EU-a.

¹⁹ Dosljedna evidencija i povijest sljedećih podataka (npr. informacija o objektima, mjernih podataka, podataka o orbiti, nesigurnosti) koje se vode u jedinstvenom sustavu.

²⁰ Katalog SST-a EU-a trebao bi postati dostupan najkasnije do kraja 2024.

(baza podataka SST-a EU-a²¹). Razvoj poboljšanih operativnih sposobnosti SST-a i dodatna sredstva izvan kontinentalne Europe još će poboljšati kvalitetu budućeg kataloga EU-a. Neki slojevi tog kataloga i povezane platforme za razmjenu podataka stavit će se na raspolaganje poduzećima iz EU-a za istraživačke aktivnosti povezane s razvojem usluga STM-a s dodanom vrijednošću u Europi i na međunarodnoj razini.

Osim toga, potrebno je pojačati dijalog s industrijom EU-a u području SST-a. Cilj je **na najbolji način iskoristiti mogućnosti i inovacije EU-a u području SST-a**. To bi se trebalo napraviti u obliku mjera koje partnerstvo EU-a za SST pokrene kako bi se iskoristile prednosti inovacijskog potencijala industrije EU-a. Posebne mjere mogle bi uključivati npr. redovito organiziranje **dana industrije** na kojima poduzeća imaju priliku predstaviti nove tehnologije i inovacije ili, kao u okviru **inicijative CASSINI**²², namjenske hakatone za MSP-ove i novoosnovana poduzeća, natječaje, bespovratna sredstva, nagrade itd.

Tim će se mjerama poticati inovacije i pružati potpora partnerstvu EU-a za SST u obliku najnovijih tehnoloških dostignuća.

²¹ Baza podataka SST-a EU-a je platforma za razmjenu, pohranu i širenje podataka i informacija unutar SST-a EU-a (npr. informacije o objektima, izmjereni podaci, podaci o orbiti, zahtjevi za zadatke, nacionalni katalozi i katalog SST-a EU-a), koja je povezana s operativnim centrima država članica.

²² https://ec.europa.eu/defence-industry-space/eu-space-policy/space-research-and-innovation/cassini-space-entrepreneurship-initiative_en

2. mjera: Komisija će uz potporu partnerstva EU-a za SST

a) poboljšati učinkovitost postojećih usluga:

— do sredine 2023. (faza pripreme) izraditi analizu arhitekture budućih potreba za STM-om, uključujući utvrđivanje potrebnih resursa za učinkovitiji i funkcionalniji sustav SST-a EU-a kojim se mogu otkriti svi objekti veći od 10 cm, te

— do 2025. (faza provedbe) započeti s raspoređivanjem dodatnih sredstava;

b) razviti nove usluge:

— do sredine 2023. predložiti nove usluge za pristupanje novim problemima koji će se pojavljivati STM-u,

— do 2025. potvrditi valjanost novih usluga koje će postati operativne;

c) poticati tehnologiju:

— do kraja 2023. povezati se s industrijom EU-a kako bi se uspostavio poseban forum za međusobno podupiranje tehnološkim i inovacijskim razmjenama,

— do kraja 2023. pripremiti detaljan plan istraživanja usmjeren na nove tehnologije, te

— do kraja 2025. ocijeniti provedbu.

3. mjera: Komisija će pokrenuti posebne mjere u okviru inicijative CASSINI kako bi se iskoristio puni inovacijski potencijal novoosnovanih poduzeća.

4. mjera: Komisija će, u suradnji s partnerstvom EU-a za SST, industriji omogućiti pristup:

— do 2023. dijelovima platforme za razmjenu podataka, te

— do 2025. dijelovima budućeg kataloga SST-a EU-a.

5. POTICANJE REGULATORNIH ASPEKATA STM-A

Pristup EU-a STM-u bavi se i regulatornim aspektima STM-a. Obuhvaćat će neobvezujuće mjere (norme i smjernice) i obveze (zakonodavstvo) na razini EU-a.

5.1. Praćenje razvoja normi i smjernica za STM

Norme donose brojne pogodnosti europskoj industriji²³. Cilj je normi za STM, koje razvijaju dionici u sektoru svemira, zajamčiti interoperabilnost i sigurnost, smanjiti troškove i olakšati manevriranje u svemiru. Norme proizvođačima služe da si smanje troškove, da predviđaju tehničke zahtjeve te povećaju produktivnost, inovacije i učinkovitost.

Svemirski sektor izrazito je tehničke naravi i iziskuje primjenu normi u svakoj fazi lanca vrijednosti. Svemirske norme donose nacionalna, europska i međunarodna tijela za normizaciju. Druge tehničke agencije UN-a imaju važnu ulogu u uspostavi globalnih sektorskih standarda. **Osim tradicionalnih tijela za normizaciju²⁴**, u svemirskom sektoru

²³ Komisija je 2. veljače 2022. donijela Normizacijsku strategiju EU-a: Utvrđivanjem globalnih normi do otpornog, zelenog i digitalnog jedinstvenog tržišta EU-a, COM(2022) 31 final, u kojoj se ističe veza normizacije s projiciranjem vrijednosti, industrijskim čelništvom, promjenjivim geopolitičkim okruženjem i EU-om kao pouzdanim akterom u razvoju globalnih normi.

²⁴ Nacionalna tijela za normizaciju, CEN/CENELEC i Međunarodna organizacija za normizaciju.

postoji nekoliko posebnih aktera²⁵. U okviru UN-a izrađuju se i smjernice koje se odnose na svemir, a najnoviji su primjer UN-ove Smjernice za dugoročnu održivost.²⁶ Norme i smjernice za STM izravno utječu na sigurno i održivo iskorištavanje svemira.

EU bi trebao poticati zajednički pristup EU-a normama jer one imaju konkretan učinak na oblikovanje budućeg globalnog sustava STM-a. U bliskoj suradnji s državama članicama uspostaviti će se **poseban forum** s ciljem osiguravanja cjelovitog pristupa EU-a STM-u u međunarodnim forumima za normizaciju koji se bave STM-om. Svi drugi akteri EU-a, kao što su partnerstvo EU-a za SST, industrija EU-a itd., imat će priliku sudjelovati.

5.2. Izrada i promidžba normi i smjernica za STM

EU bi trebao olakšati izradu normi i smjernica za upravljanje STM-om kako bi se zajamčilo sigurno i održivo iskorištavanje svemira.

Zbog toga bi EU trebao biti **predvodnik u razvoju smjernica i normi za STM**. EU bi trebao **biti proaktivan** u poticanju izrade međunarodnih normi, gdje je to izvedivo i potrebno, i u izradi vlastitih normi kad god je to primjereno. EU bi uz to trebao postaviti najutjecajnije norme i smjernice kao prioritet pa pripremiti paket instrumenata i preporuka kako bi **promicao njihovu provedbu**.

Komisija namjerava **izraditi paket instrumenata** na temelju utvrđenih normi i smjernica za STM, što bi moglo pomoći državama članicama pri dodjeli licencija za pružanje usluga koje zatraže satelitski operateri na njihovu državnom području. Cilj je osigurati utvrđivanje i ublažavanje rizika povezanih sa svemirskim prometom (posebno izbjegavanjem smetnji i izbjegavanjem sudara). Taj bi pristup bio sličan paketu instrumenata EU-a za sigurnost 5G mreža²⁷.

Komisija bi blisko surađujući s državama članicama u području normizacije mogla pomagati u odabiru normi i smjernica za STM koje bi trebalo promicati na razini EU-a. Te bi se norme, na primjer, mogle odnositi na korištenje aktivnih uređaja za lakše praćenje satelita, upozoravanje na svaku veću nezgodu ili povratak u atmosferu, a i na razvoj smjernica za posebne slučajeve STM-a, kao što su sateliti ili konstelacije kojima se ne može manevrirati.

5.3. Poticati norme i smjernice za STM

Kako bi se potaknulo operatere iz EU-a da primjenjuju smjernice i norme preporučene na razini EU-a, **donijet će se poticajne mjere**. Na primjer, EU će razmotriti:

- uvođenje **oznake „siguran svemir”**, slične konceptu znaka zaštite okoliša. Poduzeća i operateri koji upotrebljavaju tu oznaku mogli bi povećati svoj udio na tržištu udovoljavanjem klijentima kojima je važno da su svemirske operacije sigurne i održive,
- prilagođavanje **kriterija za dodjelu ugovora** kako bi promicao primjenu preporučenih smjernica i normi u okviru relevantnih instrumenata EU-a (Obzor Europa, Uredba o svemirskom programu, InvestEU, Europski fond za obranu itd.),

²⁵ Kao što su Europska suradnja za svemirske norme (ECSS), Savjetodavni odbor za svemirske podatkovne sustave (CCSDS) i Međuagencijski odbor za koordinaciju svemirskog otpada (IADC).

²⁶ Smjernice za dugoročnu održivost aktivnosti u svemiru, A/AC.105/2018/CRP.20, 27. lipnja 2018.

²⁷ [Paket instrumenata EU-a za sigurnost 5G tehnologije. Izgradnja digitalne budućnosti Europe \(europa.eu\)](https://europa.eu).

- uspostavljanje **popisa poduzeća i operatera** koji primjenjuju smjernice ili norme za STM.

Svaki poticajni instrument iziskivao bi uspostavu **mehanizma za nadzor provedbe preporučenih smjernica i normi**. EU će u bliskoj suradnji s državama članicama razmotriti razvoj **mehanizma certificiranja za STM**, koji bi služio za provjeru načina na koji poduzeća primjenjuju preporučene smjernice i norme.

5.4. Prema obvezama u području STM-a

Kratkoročno se mogu zamisliti određene ograničene obveze koje bi podrazumijevale ograničene troškove za industriju. Naglo povećanje prometa između Zemlje i svemira i broja satelita u različitim orbitama te nužnost da se izbjegne stvaranje otpada novim sudarima stvaraju potrebu da se uvedu određene obveze za sve satelitske operatere. Stoga bi se zakonodavnim prijedlogom trebalo propisati da bi se svi satelitski operateri koji pružaju usluge unutar EU-a trebali **registrirati za uslugu izbjegavanja sudara** koja je barem slične učinkovitosti kao trenutačne usluge SST-a EU-a.

Subjekti zaduženi za usluge izbjegavanja sudara trebali bi imati na raspolaganju komunikacijske mehanizme i kontakte (tj. imenik operatera) za upravljanje konjunkcijama s drugim pružateljima usluga kako bi pravovremeno reagirali i koordinirali manevre za izbjegavanje sudara.

Srednjoročno bi trebalo uz savjetovanje s državama članicama razviti sveobuhvatniji regulatorni pristup STM-u kako bi se u skladu s odgovarajućim nadležnostima EU-a i njegovih država članica utvrdila relevantna područja za zakonodavstvo uz očuvanje konkurentnosti industrije EU-a.

Neke države članice donijele su nacionalno zakonodavstvo o STM-u. Druge razmatraju mogućnost donošenja nacionalnih mjera. Rascjepkan pristup svemiru na razini EU-a ne samo što sprečava stvaranje dobro funkcionalnog unutarnjeg tržišta, važnog za razvoj robe i usluga EU-a povezanih s korištenjem svemira, nego može i imati negativne posljedice na druge politike Unije, kao što su one u područjima klime, okoliša i prometa, osobito zrakoplovstva gdje se kontinuirano radi na smanjivanju rascjepkanosti europskog zračnog prostora. Čini se da je potreban dosljedan pristup na razini EU-a. U tu svrhu i na temelju potreba **dionika iz EU-a** te na temelju utvrđenih pravila i standarda, a nakon što se države članice na odgovarajući način uključe u postupak savjetovanja, EU bi trebao podnijeti **zakonodavni prijedlog koji obuhvaća pravila za STM**.

Cilj tog zakonodavnog prijedloga trebao bi biti razvoj zajedničkih jednakih uvjeta na razini EU-a, čime bi se postiglo da najsavjesniji operateri nisu penalizirani. Taj prijedlog također bi trebao zajamčiti i da operateri iz EU-a ne trpe štetu zbog operatera s poslovnim nastanom izvan EU-a koji narušavaju tržišno natjecanje jer posluju u skladu s manje strogim pravilima, npr. tako što će se u prijedlogu propisati obveza jednakog postupanja prema operaterima iz EU-a i prema bilo kojem satelitskom operateru koji namjerava pružati usluge unutar EU-a.

Kad je riječ o sadržaju, potencijalni bi se prijedlog mogao ograničiti na utvrđivanje bitnih zahtjeva za STM uzimajući u obzir postojeće zahtjeve na razini EU-a za upravljanje zračnim prometom. Slijedom toga, europske organizacije za normizaciju mogle bi izraditi relevantne

tehničke zahtjeve za STM u obliku usklađenih normi ili smjernica, na temelju kojih bi se proizvođačima i operaterima omogućilo da dokažu sukladnost s tim bitnim zahtjevima.

5. mjera: Komisija i visoki predstavnik će, ovisno o nadležnosti EU-a i u bliskoj suradnji s državama članicama:

— do kraja 2023. uspostaviti potreban forum kako bi se unutar EU-a osiguralo učinkovito informiranje i koordinacija u pogledu normi i smjernica izrađenih na međunarodnoj razini.

Taj će forum uz potporu partnerstva EU-a za SST, industrije EU-a i ESA-e:

- a) raditi na novim europskim i međunarodnim normama;
- b) promicati odabrane norme i smjernice na razini EU-a; te
- c) izraditi paket instrumenata za pomoć državama članicama pri izdavanju dozvola satelitskim operaterima.

6. mjera: Komisija će u bliskoj suradnji s državama članicama:

— do kraja 2023. utvrditi moguće poticajne mjere i mehanizam certificiranja za provedbu normi i smjernica za STM, i

— do kraja 2024. uspostaviti mehanizam certificiranja i provesti poticajne mjere.

7. mjera: Komisija će u bliskoj suradnji s državama članicama:

— do kraja 2023. predložiti početni, ograničeni skup obveza,

— do sredine 2024. utvrditi moguća područja za zakonodavstvo EU-a o STM-u, i

— do kraja 2024. izraditi prijedlog zakonodavstva EU-a o STM-u.

6. GLOBALNO PROMICANJE PRISTUPA EU-A STM-U

Pristupom EU-a STM-u nastoji se pridonijeti globalnim nastojanjima tako što će se postojeći regionalni kapaciteti i alati povezati s općom ambicijom za globalnu suradnju. To je EU-ov pristup STM-u „izvana”, kojim će se aktivno promicati pragmatična i konkretna rješenja za STM izraženijeg globalnog karaktera. Time bi se ispunila temeljna načela i vrijednosti EU-a u pogledu svemira uz istodobno očuvanje njegovih diplomatskih, gospodarskih i političkih interesa, kao i interesa njegovih država članica.

6.1. Promicanje multilateralnog STM-a

Cilj je pristupa EU-a STM-u da doprinese globalnom STM-u kojim će se upravljati na međunarodnoj razini. EU već:

- promiče **očuvanje sigurnog, zaštićenog i održivog svemirskog okruženja** i miroljubivu upotrebu svemira na pravednoj i obostrano prihvatljivoj osnovi,
- ističe važnost **transparentnosti i izgradnje povjerenja**, te
- zagovara **odgovorno ponašanje u svemiru** u okviru Ujedinjenih naroda.

Oslanjajući se na ta načela, pristup EU-a **STM-u pogodovat će multilateralnom pristupu STM-u u okviru UN-a**. U okviru pristupa EU-a STM-u Unija će nastojati poticati raspravu o STM-u u relevantnim forumima UN-a, posebno u Odboru za miroljubivo korištenje svemira (COPUOS), ali i na Konferenciji o razoružanju s ciljem pokretanja rasprave na Općoj skupštini UN-a. EU će identificirati relevantna tijela UN-a koja bi mogla podupirati takve aktivnosti ili im pridonositi te surađivati s tim tijelima. Na primjer, Međunarodna unija za telekomunikacije već je uključena u upravljanje orbitama i registraciju frekvencija te se redovito bavi normizacijskim aktivnostima u različitim područjima. Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva isto je tako uključena u izradu normi u područjima u kojima svemirske operacije imaju doticaj s civilnim zrakoplovstvom.

Ako EU prihvati relevantne ugovore i konvencije Ujedinjenih naroda o svemiru, na što su države članice više puta pozivale, to bi pridonijelo povećanju vjerodostojnosti EU-a u pogledu promicanja održivog korištenja svemira i odgovornog ponašanja u svemiru te pojačalo njegov položaj i vjerodostojnost na međunarodnoj razini. Međunarodna pravila koja se primjenjuju na svemirske aktivnosti obuhvaćena su s pet međunarodnih konvencija, koje se obično nazivaju „pet ugovora Ujedinjenih naroda o svemiru”, ali u njima se trenutačno ne priznaje sudjelovanje međunarodnih organizacija. To je sudjelovanje dopušteno Sporazumom o spašavanju, Konvencijom o odgovornosti i Konvencijom o registraciji, iako nije ravnopravno s državama strankama. Budući da Unija u području svemira ima paralelnu nadležnost zajedno sa svojim državama članicama, trebalo bi istražiti mogućnosti sudjelovanja EU-a u Sporazumu o spašavanju, Konvenciji o odgovornosti i Konvenciji o registraciji uz istodobnu zaštitu posebnih interesa Unije povezanih s provedbom svemirskog programa.

6.2. Prema regionalnim doprinosima globalnim nastojanjima u području STM-a

Budući sustav STM-a u idealnom bi slučaju bio organiziran na globalnoj razini. Danas vrlo mali broj zemalja u svijetu može neovisno uvesti globalno funkcionalni sustav SST-a koji može obrađivati potrebne usluge za provedbu STM-a kako je opisano u poglavlju 4. ili definirati i nadzirati regulatorne aspekte STM-a opisane u poglavlju 5. Stoga je stvaranje partnerstava i dijeljenje radnih obveza u STM-u na temelju komplementarnih sposobnosti i normi praktično rješenje u interesu svih.

Nadalje, STM se oslanja na određenu razinu povjerenja među državama koje organiziraju svemirska putovanja i iziskuje redundantne sustave. **Pristup koji se oslanja na doprinos s regionalne razine pragmatičan je način** da se to povjerenje izgradi **odozdo prema gore** te da se osigura potrebna redundancija. Nakon što razni regionalni elementi STM-a budu dovoljno razvijeni i dovoljno konvergentni te nakon što se postigne dovoljan konsenzus o različitim pravilima i normama opisanima u poglavlju 4., regionalne sastavnice STM-a mogle bi postati dio globalnog STM-a, pri čemu je tek potrebno utvrditi kako bi se njima upravljalo.

Razvoj pristupa EU-a STM-u unutar Unije samo je prvi korak općenitijeg procesa. Cilj će biti proširiti pristup EU-a STM-u s Unije i njezinih država članica na pristup koji bi obuhvaćao cijelu Europu i na temelju toga pokrenuti postupak na međunarodnoj razini, i u UN-u i bilateralno. Stoga je važno vanjskim partnerima promicati koncept multilateralnog pristupa s regionalnim doprinosima.

6.3. Povlaštena rasprava sa SAD-om

SAD je najnapredniji akter u području STM-a jer je u posljednjih 20 godina uložio milijarde USD u kapacitete za SST. Zbog toga ima najučinkovitije kapacitete za SST na svijetu, a svoje podatke dijeli na svjetskoj razini. Direktivom o svemirskoj politici 3 počeo je razvijati ciljani pristup u području STM-a.

Iako EU prvo treba razviti vlastiti pristup STM-u, mora to učiniti u bliskoj suradnji sa SAD-om. Na sastanku na vrhu EU-a i SAD-a u lipnju 2021. obje su se strane složile da će **razmijeniti informacije o svojim pristupima STM-u**. U tom pogledu i u kontekstu sve većih aktivnosti SAD-a u području STM-a Komisija i visoki predstavnik **istražit će načine da se blisko surađuje** i postigne uzajamna interoperabilnost i komplementarnost sa SAD-om u području STM-a.

6.4. Dijalozi s ostalim trećim zemljama

EU će nastaviti s **aktivnom diplomacijom u vezi sa STM-om**. Rasprave s međunarodnim partnerima trebale bi biti usmjerene na civilna pitanja (npr. operacije, normizaciju itd.), ali i isticati povezane sigurnosne i obrambene aspekte STM-a. To bi posebno trebalo uključivati promicanje pristupa EU-a STM-u u pogledu **relevantnih perspektiva kao što su operativna sigurnost i dugoročna održivost** orbitalnog okruženja, među ostalim **poticanjem interesa za usluge EU-a** dostupne široj globalnoj zajednici (npr. SST EU-a).

8. mjera: Komisija i visoki predstavnik, ovisno o tome o kojim je nadležnostima EU-a riječ, u suradnji s državama članicama radit će s UN-om kako bi identificirali posebna tijela za STM ili pomogli u njihovu osnivanju u cilju provedbe konkretnih rješenja za STM na globalnoj razini.

9. mjera: Komisija će do sredine 2022. istražiti moguće načine na koje bi EU mogao sudjelovati u Sporazumu UN-a o spašavanju, Konvenciji o odgovornosti i Konvenciji o registraciji uz istodobnu zaštitu interesa Unije. U tu će svrhu Komisija analizirati i raditi na mogućim mjerama potrebnima za provedbu obveza sadržanih u tim konvencijama.

10. mjera: Komisija i visoki predstavnik će, ovisno o nadležnosti EU-a i u bliskoj suradnji s državama članicama:

- promicati regionalni pristup STM-u s trećim zemljama i partnerima u relevantnim regionalnim forumima kako bi se pripremila buduća uspostava globalnog sustava STM-a na temelju regionalnih doprinosa,
- nastaviti surađivati sa SAD-om kako bi se osigurala bliža suradnja i uzajamna interoperabilnost u pitanjima povezanima sa STM-om,
- sustavno razmatrati pitanja STM-a u dijalogima o svemiru s trećim zemljama.

7. ZAKLJUČAK

Ova Zajednička komunikacija, doprinos EU-a globalnom izazovu javne politike, ima za cilj pokretanje jasnog, dosljednog i koordiniranog pristupa EU-a STM-u, kako za EU tako i za njegove države članice, te promicanje stajališta EU-a o STM-u u međunarodnim i multilateralnim forumima.

EU mora djelovati sada – brzo, kolektivno i odlučno – kako bi zaštitio sigurno i održivo iskorištavanje svemira. U Zajedničkoj komunikaciji predlaže se dinamičan pristup EU-a koji će se kontinuirano razvijati i sadržavati nekoliko konkretnih mjera u vezi sa STM-om, pri čemu će se štititi interesi EU-a i država članica uz potpuno poštovanje nadležnosti EU-a i njegovih država članica.

Te mjere obuhvaćaju procjenu civilnih i obrambenih zahtjeva u području STM-a za EU, jačanje operativnih sposobnosti EU-a za pružanje potpore STM-u u smislu usluga i tehnologija, poticanje regulatornih aspekata STM-a koji će dovesti do donošenja relevantnih propisa te promicanje pristupa EU-a STM-u na globalnoj razini.

Tim će se nastojanjima povećati otpornost svemirske infrastrukture EU-a i država članica o kojoj naša društva i gospodarstva ovise, pružit će se veća sigurnost operaterima, poduprijeti konkurentnost europske industrije i u suradnji s našim partnerima dati konkretan doprinos globalnom trudu da se u narednim desetljećima podržavaju svemirske usluge i aplikacije.